

«Το ημέρωμα της στρίγγλας»

του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ
θέατρο Προσκίνιο

Απόδοση - διασκευή: Παναγιώτης Πασχίδης

Σκηνοθεσία: Γιάννης Μπέζος

Μουσική: Δημήτρης Παπαδημητρίου

Χορογραφίες: Χάρης Μανταφούνης

Σκηνικά: Μαρία Χατζηκλεάνθους

Κοστούμια: Κώστας Βελινόπουλος

Φωτισμοί: Φίλιππος Κουτσάφτης

Παίζουν: Γιάννης Μπέζος, Ναταλία Τσαλίκη, Δάφνη Λαμπροπούλου, Αλέξανδρος Μπουρλούμης, Χρήστος Σαπουντζής, Αλμπέρτο Φαίς, Βαλέρια Κουρούπη, Σωκράτης Πάτσικας, Άγγελος Μπούρας.

ΜΙΑ ΠΙΘΑΝΗ προκατάληψη για την παραγωγή του Θεάτρου Προσκίνιο «Το ημέρωμα της στρίγγλας» του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ θα μπορούσε να έχει τις εξής δικαιολογίες: Πρώτον, την αποκτημένη εκ πείρας δυοπιστία προς τους θιάσους και παραγωγές βασισμένους στα λαοφιλή τηλεοπτικά ονόματα. Δεύτερον, οι λέξεις «απόδοση» και «διασκευή» που αναγράφονται στο πρόγραμμα, εκεί που θα έπρεπε να γράφει «μετάφραση», βάζουν σε λειτουργία το σύστημα σκεπτικιστικού συναγερμού. Τρίτον, η μετατροπή του σαιξπηρικού έργου, όπως και άλλων κλασικών ογκωδών κειμένων σε μιούζικαλ, συχνά αποτελεί άλλοθι για το σκηνοθέτη που δεν ξέρει από ποια πλευρά να πλησιάσει το ιερό δραματουργικό τέρας που έχει μπροστά του. Ακόμα και όταν τα πράγματα δεν είναι τόσο τραγικά, η σπατάλη του χρόνου της παράστασης σε συχνά άσχετα στιχάκια, εις βάρος κάποιου αριστουργηματικού κειμένου, μπορεί να εκνευρίσει.

Αντιλαμβάνομαι ότι για τα πιο πάνω υπάρχει πειστικός αντίλογος και πάλι προκαταρκτικός, σε σχέση με την παράσταση της «Στρίγγλας». Όπως, π.χ. εκτός από τις περιπτώσεις που τα τηλεοπτικά ονόματα δεν κρύβουν πίσω τους υποκριτικά ταλέντα, υπάρχουν και άλλες που αφορούν τους καλούς ηθοποιούς, που υπηρετούν εξίσου αποτελεσματικά τη θεατρική σκηνή και το τηλεοπτικό πλατό. Σ' ό,τι αφορά το δεύτερο από τα αναφερθέντα στοιχεία, εδώ και πάρα πολλά χρόνια σχεδόν το κάθε ανέβασμα σαιξπηρικών έργων αποτελεί διασκευή, λόγω κειμενικών αποκοπών, αν μη τι άλλο. Και το τρίτο, αν το τραγούδι και ο χορός μπορούν να παίξουν καλύτερα το ρόλο του οχήματος με το οποίο το νόημα και το πνεύμα του έργου θα φτάσει στο θεατή, τότε ποιο το πρόβλημα με τα μιούζικαλ;

Ίσως να παρατράβηξα το ρητορικό μου πρόλογο για να φτάσω όμως στο αξίωμα ότι όλες οι θεωρητικές αλήθειες μπορούν να βρεθούν σε ισορροπία στη ζυγάρι της κρίσης ερήμην της παράστασης και

ότι τελικά είναι αυτή που θα δώσει όλες τις απαντήσεις. Η παράσταση του Θεάτρου Προσκίνιο ήταν ευρηματική, χωρίς σκηνοθετικό ναρκισσισμό, έξυπνη, χωρίς επίδειξη και ανάλαφρη (από τα πολύ θετικά, κατ' εμέ, επίθετα που μπορεί να χαρακτηρίζει και δράμα και κωμωδία). Ανάλαφρη όσο έπρεπε για να μη φανούν υπερτονισμένα κάποια σημεία όπου διαφαινόταν η συγκίνηση και η σοβαρότητα.

Το κείμενο, σε μια παιχνιδιάρικη «πλάγια» απόδοση, περιβάλλεται από την ιστορία του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ και της συζύγου του Ανν σ' εκείνη την καμπή της βιογραφίας τους, όπου το θέατρο τον κερδίζει από την οικογένειά του. Ο εσωτερικός κύκλος (της «στρίγγλας») επικοινωνεί με τον εξωτερικό (το «βιογραφικό») μέσω των δύο βασικών θεμάτων. Το πρώτο θέμα αφορά την αντίληψη του κοινωνικού περιγυρου σ' ό,τι αφορά μια δυναμική γυναικεία προσωπικότητα με πρωτότυπη σκέψη και εξωστρεφή συμπεριφορά. Εδώ η σαιξπηρική Κατερίνα βρίσκει το ανάλογο της στην Ανν του συγγραφέα της διασκευής Παναγιώτη Πασχίδη. Το δεύτερο θέμα αφορά... το Θέατρο. Το κεφάλαιο «Θ» επιβάλλεται εξ αιτίας του πατριωτισμού που νιώθουν και εκφράζουν οι πανταχού θεατρίνοι όταν τους δίνεται η ευκαιρία να μιλήσουν από σκηνής για το ίδιο το Θέατρο. Αυτές οι γλυκές πικρές αλήθειες για το αρχαίο επάγγελμά τους, για τη συναρπαστική φύση της θεατρικής ψευδαίσθησης, φαίνονται να μεθούν τους ίδιους και να συγκινούν εμάς, τους «απ' έξω».

Οι ηθοποιοί της παράστασης έπαιζαν «εις διπλούν» παριστάνοντας τους θεατρίνους του σαιξπηρικού θιάσου που ανεβάζουν «Το ημέρωμα της στρίγγλας». Το συνεχές «μπες - βγες» στο ρόλο και στην υπόθεση έδινε στην παράσταση στυλ και ζωντάνια. Ο σκηνοθέτης Γιάννης Μπέζος, χρησιμοποίησε δύο κλειδιά - το εύρημα του συνεχώς επαναλαμβανόμενου «μέσα-έξω» και το γρήγορο και αδιάκοπο ρυθμό. Πολύ πετυχημένα εφάρμοσε την ίδια φόρμουλα και ο χορογράφος Χάρης Μανταφούνης. Η πολύ θεατρική μουσική του Δημήτρη Παπαδημητρίου παίζει μεταξύ της αίσθησης και της ψευδαίσθησης.

Οι ατομικές επιτυχίες του κάθε ηθοποιού εξαρτώνται από το με πόση ακρίβεια μπορεί ο καθένας να μπεινοβγαίνει στο διπλό του ρόλο τηρώντας παράλληλα το γενικό ρυθμικό σχέδιο. Κανείς δεν απέτυχε, κατά τη γνώμη μου, αλλά η Ναταλία Τσαλίκη ήταν πολύ περισσότερο Ανν παρά Κατερίνα ενώ ο ίδιος ο Γιάννης Μπέζος ακόμα πιο έξω από το φαινομενικά ανέμελο παιχνίδι των συναδέλφων του, ήταν πιο Σαίξπηρ παρά Πετρούκιος και πιο σκηνοθέτης παρά Σαίξπηρ. ●